

České glosy v středověkých hebrejských spisech se doposud neseťkaly s patřičným zájmem české ani zahraniční bohemistiky; ten se zatím omezoval na všeobecné zmínky a pobídky k výzkumu. Na opomíjení tohoto bohatého lingvoliterárního materiálu poukazovala a poukazuje zejména česká hebraistika. Je zřejmé, že bohemistika se musí zabývat i texty psanými v jiných jazycích, než je čeština či slovanské jazyky: dnes již snad nikdo nepochybuje o zařazení latinských textů české provenience do dějin naší literatury, postupně přijímány jsou i texty psané německy mluvícími autory, hlásícími se k českému území a kultuře. Písemnictví česko-hebrejské, tedy texty psané hebrejským jazykem českými Židy, stojí doposud v pozadí.

Hebrejské středověké spisy jsou nejen významnými literárními památkami z doby, z níž se do současnosti nedochovalo mnoho textů; jsou zároveň i nedoceneným pramenem poznání života tehdejších obyvatel Českého království, a to jak židovských, tak i nežidovských. Obzvlášť pozoruhodným aspektem těchto spisů je právě přítomnost českých, resp. jinojazyčných glos.

Problémem byla a nadále zůstává jazyková bariéra: středověké hebrejské spisy především z oblasti rabínské literatury se sice ve světě od 19. století znovu vydávají, nikdo je však nepřekládá.

1.2 V předkládané práci se pokusím shrnout doposud publikované výsledky zkoumání glos (kapitola 2), spisy Or zarua a Arugat ha-basem a jejich autory představím v širším kontextu rabínské literatury (kapitola 3) a odůvodnění výskytu staročeských glos v hebrejském textu v souvislosti s jazykovou situací Židů v českých zemích prezentuji v kapitole 4. Další část práce tvoří dvě kapitoly se souborem zkoumaných glos: přehledová tabulka (kapitola 5) a rozsáhlejší lingvistická interpretace soupisu glos (kapitola 6). V závěrečné části, kapitole 7, souhrnně charakterizují zkoumaný jazykový materiál zejména z hlediska grafického, fonetického, fonologického, morfologického a sémantického.